

három feltétel szemelőtt tartása mellett, nagy átlagban véve talán kielégítő eredményeket fog szolgáltatni s akkor az új átlaló eszméjének legelső megpendítése mindenkor a t. bemutató érdeme lesz; de a másik (körzöralaku) átlaló használatát végképen nem ajánlhatjuk még akkor sem, ha görbe karu körzöt használva, a fák egész kerületét, vagy annak nagyobb részét megmérhetuők, mert ezen átlalóval a fa kerületéből vagy annak egy részéből a megméréndő fáéval egyenlő kerülettel bíró körre vonatik következtetés. Hogy pedig a kör nagyobb térfogattal bír, mint akármely más hozzá hasonló s az övével egyenlő kerülettel bíró idom, az oly általánosan elfogadott matematikai igazság, mely bizonyításra sem szorul. Míg tehát akár az előbbi új, akár a régi átlalónál a valóságtól való eltérések több fa mérésénél valószínűleg kiegyenlítik egymást, addig a körző átlalóval, a körtől eltérő keresztmetszetű fák mérésénél mindenkor a valóságnál magasabb eredményt kapunk, s ez volt nyilvánvalólag oka annak is, hogy a legtöbb igen tekintélyes erdészeti író a fáknak körületük szerinti mérését már régen elítélte.

A gazdatisztek és erdészek országos segély- és nyugdíj-egyesülete.

Lónya y Béla gróf a „Magyarország“ czimű napilap f. é. szeptember 18-án kiadott 258. számában a gazdatisztek és erdészek helyzetének javítása és jövőjének biztosítása czéljából a nevezett tisztviselők országos segély- és nyugdíj-egyesülete ügyében szólalt fel, s ezzel kapcsolatban Krocsák Emil beregmegyei somi jószágigazgató ur is általános felszólítást bocsátott közre, melyben a gazdákat és erdészeket a megjelölt egyesület alakítására s az e czélból való jelentkezéseknek személyéhez leendő küldésére hívja fel.

Kétségtől, miszerint igen örvendetes lenne, ha a tervezett intézetnek egészséges és biztos alapon való szervezése sikerülne. Minden ily dolog azonban a kétszer-kettőn alapul s az esetre, ha a létesítendő társulat javadalmaiban való részvételre igényt nem tartó pártolók nem csatlakoznak, segélyt és nyugdíjt mindenki csak azon kisebb mértékben fog nyújthatni, a melyre készpénz befizetésével vagy nyújtható reális hitelével jogosultságot szerez. Kérdés már most, hogy lesznek-e az erdészek és gazdák közül olyanok elegenden, kik pénzük kezelését, a segélyt vagy nyugdíjt elvégre is csak a tettleges befizetés arányában nyújtható egyletre bizzák s megtakarítható filléreiket nem inkább maguk kívánják kezelni, melyhez hasonló nézetet a fennforgó ügyről beszélve nem egyszer hallottunk, s hogy pártolókul a szolgálatadó földbirtokosok a czélnak megfelelő elegendő anyagi segélylyel fognak-e csatlakozni?

A tervezett új egyesület alapeszméje sem más, mint a tagok kölcsönös jótállásán alapuló előleg- és biztosító-társulatoké, s nagy kérdés, ha vajjon egy csupán a résztvevő tisztviselők szerény díjára utalt s ennek megfelelőleg csak szerényebb segélyt is nyújtható egyesület lehet-e képes és czélszerű-e, hogy terheltebb egy ily számító-intézet gyakran tetemes kezelési költségeivel, s hogy szemben ezzel, még akkor is, ha az egyesület anyagi ereje a birtokosok segélyével lesz erősítve, létrejövétel esetében nem lenne-e czélszerűbb valamely már fennálló jóhitelű biztosító-intézethez csatlakozni? A mi lényegében ismét alig lenne más, mint az, hogy egyik vagy másik már meglévő biztosító- vagy pénzintézet a részéről most alkalmazott hitel- és nyugdíj-feltételek, vagy járadék-biztosítások áránál a hozzá csatlakozandó erdő- és gazdatiszteknek a tömeges belépés arányához illő s az esetleg csatlakozott földbirtokosok által adott tőkék vagy évi járandóságok által pótolható jutányosabb áron biztosítana segélyt vagy nyugdíjat.

A fennforgó tárgyról szólva, nem hagyhatjuk megjegyzés nélkül azt, hogy az eszme, melyre Lónyay Béla gróf a „Magyarország“-ban emlékeztetett nem épen új, mert az erdészek és gazdák körében már régebben foglalkoztak vele, de éppen a kétszer-kettő és a résztvevők és részt is vehetők számának kérdése volt az, mely egy vagy más alakban való megtestesülését hátráltatta. Így például az Országos Erdészeti-Egyesület körében Keglevich Béla gr. már 1867-ben indítványozott egy erdőtiszti segély- és nyugdíj-intézetet, s az Orsz. Gazdasági-Egyesület kébelében pedig Szapáry Gyula gr. elnök indítványára már Lónyay B. gr. felszólalása előtt tárgyalások folytattak, s a tárgy azokból kifolyólag ma is a teendők sorában áll. Hogy az Országos Erdészeti-Egyesület, mely elnöke indítványát közgyűlésileg magáévá tette, a nyugdíj-intézetet nem hozhatta létre, ennek oka egyfelől abban rejlett, mert anyagi ereje még máig gyengébb volt, hogysen a tagok újabb terheltetése nélkül a fennforgó célra lényeges segélyt adhatott volna, másfelől pedig, mert az 1873. évi válság előtt majdnem mindenki azt hitte, hogy pénzt vállalatok vagy értékpapírok útján kezelheti legelőnyösebben, s mert azon körülmény sem vala ignorálható, hogy hazánkban már elegendő oly intézet áll fenn, melyeket az illető közönség a kérdésben forgó célra biztosan használhat.

De legyen szabad még egy más körülményt is felemlitenünk. Lónyay B. gróf fent idézett czikke azt mondotta és szószólói is úgy beszélnek, hogy a gazdáknak és erdészeknek eddig nem volt érdekképviseletük. Jó kifejezés a hatásra, kivált a tájékozatlanok előtt, de sajnáljuk, hogy máig másnak nem jutott eszébe ez állítást helyreigazítani. Hát az Országos Magyar Gazdasági-Egyesület s az Orsz. Erdészeti-Egyesület nem képviselték eddig is a gazdák és erdészek érdekeit? Bizony joggal lett volna elvárható, hogy a ki ily ügyben szavát fel-emeli, ne feledkezzék meg legalább arról, a mi tényleg fennáll.

Miként a felszólalásokból megértettük, a létesítendő egy-let feladatát képezné az is, hogy a szolgálat nélküli gazdák és erdészek számára állomásokat közvetítsen. Ugyanezt az Orsz. Magy. Gazd.-Egylet és az Erdészeti-Egyesület is készségesen megtették, ha a szolgálatadók és szolgálatkeresők oda fordultak. Ne biztassuk azonban e téren magunkat valami lényegesen üdvösebb fordulattal, hiszen eléggé nyílt dolog az, hogy a szolgálatadó birtokosok legtöbbször tiszt szerzése végett legtöbbször csak a közvetlen körében lévő ismerősökhöz fordul vagy egyik másik tisztviselő működésének megfigyelése után szolítja fel ezt a szolgálatában való átlépésre; sőt nem ritka még azon eset sem, hogy ma teljes bizalommal és reménnyel lép be egy új tisztviselő nyert állomásra s ugyanakkor előljáróinak vagy urának figyelme már egy másikra irányult, ki aztán nem sokára az újon belépőnek helyébe álland. És ha a tükörbe mélyebben bepillantunk, csak hamar meglehet látni még azt is, hogy aránylag igen kevés azon emelkedettebb szellemű és hivatásuk magaslatán álló jószáigazgatók száma, kik a vezetésükre bizott tisztviselők megválasztásánál férfias elfogulatlansággal járnak el. Az alakulandó egyletnek tehát a tényezők ezen részével is számolni kell, mert a ki a magán szolgálati viszonyokat ismeri, annak be kell vallania, hogy a javítani czélzott jelenlegi állapotot nem egyedül a szolgálatadó birtokos és szolgálatkereső erdő- és gazdatisztek teremtették, de nagy részök van ennek létrehozásában az uradalmi igazgatóknak is. A ki pedig még ennél tovább is néz a tükörbe, ama nem ritka események képét is megláthatja midőn a gazdák igen sokszor minden ok nélkül vagy csak azért, hogy könnyebben bánhassanak el az erdővel, az erdészeket nem éppen megengedhető fegyverek használata által igyekeznek állomásaikból kiszorítani. A tiszta emberiség szavainak hirdetése pedig aligha jövőre is megszünteti ezen visszáságokat, de a melyeknek

talán legbiztosabb enyhítő szere lenne az, ha a birtokosok és résztvevő tisztviselők között kölcsönös anyagi érdekközösség létesülhetne, például annyiszor a mennyiszor valamely tisztviselő segélyre vagy elmozdítás következtében nyugdíjra szorul, a birtokosok és az összes erdő- és gazdatisztek az illető által fizetett egyleti járulékok arányában járulnának a felmerülő teher viseléséhez. A mi ismét tagadhatatlanul messze menő kötelezettség s aligha nem kétélű fegyver lenne.

Hazánkban gyakran ismétlődő hiba az erők megoszlása s ezért szükségesnek tartjuk még annak is kifejezést adni, hogy a mozgalom vezetői kapcsolatosan működjenek a jó és üdvös dolgokban mindig előljáró Orsz. Gazdasági-Egyesülettel, megfontolva együttesen azt is, ha vajjon nem lehetne-e a már fennálló hivatalnok-egyletkez csatlakozni, vagy általában egy a földművelés körében működő összes tisztviselői kart, mérnököt, gépészt, gyár-tisztviselőt stb., magában foglaló társulatot alkotni, mely az összes hivatalnoki elemek segély és nyugdíj ügyének felkarolása által a tömörített erők segélyével rendeltetésének is hatékonyabban felelhetne meg.

A fennebbieken egészen őszintén mondtuk el nézetünket a keletkezendő intézet ügyében és tettük ezt azért, mert azon erdésztársainknak, kik az Országos Erdészeti-Egyesületnek tagjai, vagy lapunk olvasó közönségéhez tartoznak, kötelességünknek ismertük tájékozással szolgálni a felől, hogy tulajdonképen mit és mily körülmények közt várhatnak az alakulandó egylettől, hogy elhatározásaikat, úgy hisszük, sok esetben saját nézetüknek a miénk által való megerősítése mellett tehessék.

Részünkről üdvözölni fogjuk az egyletet, ha életképes alapon létesül és hivatásának meg fog felelni, de azt is megvalljuk, hogy segélyképesnek és a bajon tettleg is segítőnek csak akkor fogjuk hinni, ha az nem csupán a szolgálatvállaló

tisztviselők segélyére lesz utalva, hanem anyagi erejének fenn-tartásában a szolgálatadó birtokosok is legalább oly mértékben fognak résztvenni, mint a csatlakozó hivatalnokok, mert így a két különben érdek-közös fél részéről létesített alap lesz hivatva az egyik fél szükségleteit fedezni s ezt mindenesetre erőteljesebben teheti, mintha támogatását csupán a segélyre szorult osztály részéről nyeri.

Bedő Albert.

A cserüzem kérdéséhez.

Irta: Gyöngyösi Schmidl Rezső.

Az „Erdészeti Lapok“ ez idei VIII. füzetében Luczenbacher Pál ur azon rendszabályokat hozta javaslatba, melyek alkalmazandók volnának a fiatal tölgyesek rendszer nélküli és nagymérvű irtásának megakadályozására s melyek az utónövedék megvédésére irányulván, tölgyeseink kipusztításának gátat vetnének.

Kétségbenvonhatlan tény, hogy erdőbirtokosaink közül igen sokan mindeddig tisztán csak arra gondoltak, hogy erdeikből a lehető legnagyobb hasznot vegyék, a nélkül, hogy a jövővel törődtek volna s csak felettébb kevés azok száma, kik erdeik fentartása érdekében is tettek valamit.

Ez azonban nemcsak a kéregtermelésre használt fiatal tölgyesekre nézve áll, hanem épen úgy fenforog a szálerdőre nézve is. Ennélfogva oly módok és eszközök felől kellene gondoskodnunk, melyekkel összes erdőgazdaságunk baján s nem csupán az erdőszet egyes ágának hiányán lenne segítve.

Az idézett közleményben úgy van a cserkéregüzem előtüntetve, mint a mely egymaga idézné elő az erdők kipusztulását. Ez azonban korántsem áll; mert az okszerűen folytatott cserüzem ép oly kevéssé vezet az erdő kipusztítására, mint a leghosszabb fordában, okszerűen kezelt szálerdő. Ez